

Södramedlemmarna Marie och Gustav Mandelmann litar på vädrets makter. De har utrustat sin gård på Österlen med både en solcellsanläggning och ett eget vindkraftverk.

– Vi vill visa att det går att försörja gården helt och hållet med förnybar energi.

Text: Lars Bårtås Foto: Eijer Andersson

Vår gård ska bli självför

Det blåser uppe på gårdskullen och Marie och Gustav Mandelmann har fäst blickarna på mätaren i kontrollskåpet.

– Nu är det 5,6 meter per sekund och effekten är uppe på 8,7 kilowatt! ropar Gustav entusiastiskt.

Vallhunden Saffran är inte lika nöjd. Han rusar runt och skäller högljutt mot vindturbinen som roterar uppe på tornet.

– Det är ett skrämmande vidunder för honom, men tids nog kommer att han vänja sig, säger Gustav.

Gårdskraftverket monterades kring midsommar och har äntligen, efter drygt två månaders väntan, kopplats in på elnätet. Tillsammans med solcellspanelerna, som installerades på maskinhallens tak tidigare i år, räknar paret Mandelmann med att uppnå en egen elproduktion kring 60 000 kilowattimmar om året. Detta kommer att täcka en stor del av gårdens totala elanvändning som brukar uppgå till omkring 85 000 kilowattimmar om året.

– Sol- och vindkraft är en bra kombination, då solcellerna ger mycket utbytte under sommaren medan vindkraftverket är effektivast under vinterhalvåret. Läger vi på ytterligare solpaneler på boningshuset kommer vi att uppnå en produktion som motsvarar hela gårdens årliga energibehov, säger Marie.

Paret Mandelmann har bott på gården Djupadal på Österlen i snart tjugo år och etablerat en mångsidig verksamhet. De bedriver jord- och skogsbruk

med ekologisk inriktning och har dessutom öppnat en gårdsbutik, en restaurang och en visningsträdgård. Under sommarhalvåret brukar gården locka tusentals besökare från när och fjärran.

– Vår filosofi är att kunna försörja oss med det som odlingarna, djuren och skogen ger. Samtidigt vill vi visa våra gäster att självhushållning faktiskt fungerar och att man kan leva ett gott liv, utan att det tär på jordens resurser, berättar Gustav.

Gården är på sammanlagt 58 hektar, varav halva arealen består av betesängar och resterande delen av åkermark och skog. Marie och Gustav sköter jordbruket och odlingarna, tillsammans med de numera utflugna barnen som brukar återvända hem under

høgsäsong. Skogsarealen, som utgörs av bok, gran och lärk, sköter familjen i samarbete med Södra.

– Vi följer vår gröna skogsbruksplan och får kontinuerlig hjälp med rådgivning och avverkning. På ägorna har vi även anlagt våtmarksdammar som bidrar till att främja den lokala, biologiska mångfalden.

För paret Mandelmann är årets stora investering i sol- och vindkraft ytterligare ett sätt att främja miljön och förverkliga möjligheterna med självhushållning.

– Vi frigör oss från behovet att köpa el av en elhandlare. Dessutom kan vi emellanåt också leverera och sälja förnybar el som vi inte själva förbrukar. I framtiden, när kärnkraften stängs ner, kan egen elproduktion på landsbygden bidra till att jämna ut belastningen i elnäten, säger Marie.

Investeringen i solcellsanläggningen och vindkraftverket har uppgått till omkring en miljon kronor. Paret har sökt statligt bidrag för solcellsinstallationen, men ansökningsköen är numera lång och det finns ingen garanti att bidraget betalas ut. Det lär också dröja länge, kanske uppemot 15 år, innan produktionen går plus i relation till investeringen.

– Vi tänker långsiktigt och har gott om tålmod. På sikt tror vi att det kommer att löna sig, men det ligger redan ett stort värde i att kunna tillvarata energin från solen och vinden. Detta symboliska värde är svårt att mäta i pengar, säger Gustav.

sörjande **på energi**

Planera för grön elproduktion

- Utgå från gårdens elbehov och undersök förutsättningarna för att installera solcellspaneler (takytor, lutning, orientering) eller eventuellt ett minivindkraftverk (öppna ytor med bra vindförhållanden). Tala med grannar som eventuellt berörs av installationen, i synnerhet är detta viktigt när det gäller vindkraft.
- Kontakta ditt lokala elnätsföretag för att utröna möjligheten att ansluta egen elproduktion. Det är elnätsföretaget som ska besiktiga anläggningen när installationen är klar och som också ansvarar för mätning och redovisning av produktionsresultat till Skatteverket.
- Jämför produkter och tag in offerter från olika leverantörer. Begär referenser och kontrollera uppgifter om garanti och service i leverantörernas avtal. Tänk på att till exempel små vindkraftverk kan kräva återkommande underhåll.
- Gör en ekonomisk kalkyl över investeringskostnader och beräknad avkastning. Det kan t ex vara fördelaktigt att lägga en del av skogslikviden på investering i takytor/solceller. Överväg om anläggningen helt eller delvis ska läggas i företaget, rådgör eventuellt med Skatteverket före installation. Ta även reda på vilka subventioner du kan använda (solcellstöd, elcertifikat), samt skatteavdrag för egen el. Läs mer på Energimyndighetens hemsida: www.energimyndigheten.se.
- Kontakta en behörig elektriker för inkoppling av anläggningen.
- Välj ett elhandelsföretag för att sälja överskottsel från din anläggning. På hemsidan egensolel.se finns en lista över elhandelsföretag som köper el av mikroproducenter.